

MODUL TA'LIM TIZIMIDAN FOYDALANGAN HOLDA TALABALAR BILIMINI OSHIRISHNING ILMIY-PEDAGOGIK MEKANIZMLARI

Davronova Sevara Axror qizi
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti
“Pedagogika” fakulteti 2-bosqich magistranti

Annotatsiya. Mazkur tezisda oliy ta'lim tizimida modul ta'lim modelini joriy etish orqali talabalar bilimini oshirishning ilmiy-pedagogik mexanizmlari kompleks tarzda tahlil qilinadi. Kredit-modul tizimining nazariy-metodologik asoslari, kompetensiyaviy yondashuvning didaktik imkoniyatlari, mustaqil ta'limni tashkil etishning samarali shakllari, reyting baholash tizimi va raqamli ta'lim texnologiyalarining integratsiyasi o'rganilgan. Tadqiqot natijalari modul ta'lim tizimi talabalarning bilim sifati, mustaqil fikrlash darajasi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: modul ta'lim, kredit-modul tizimi, kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik mexanizm, mustaqil ta'lim, reyting tizimi, innovatsion ta'lim.

Abstract. This thesis comprehensively examines scientific and pedagogical mechanisms for improving students' knowledge through the modular education system in higher education. The theoretical foundations of the credit-module system, competency-based approach, independent learning strategies, rating assessment system, and digital integration are analyzed. The findings demonstrate that modular education significantly enhances academic performance and professional competencies.

Keywords: modular education, credit-module system, competency-based approach, independent learning, assessment, higher education.

Kirish

Oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, uni xalqaro standartlarga moslashtirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash masalasi bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Zamonaviy jamiyat axborot oqimining keskin ortishi, mehnat bozori talablarining murakkablashuvi va global integratsiya jarayonlari ta'lim mazmuni va shakllarini tubdan qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda.

An'anaviy o'qitish modeli ko'proq bilimlarni yetkazishga yo'naltirilgan bo'lsa, zamonaviy yondashuvlar natijaviylik va kompetensiyaga asoslanadi. Shu nuqtai nazardan, modul ta'lim tizimi oliy ta'lim sifatini oshirishning samarali vositasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tadqiqotning maqsadi va vazifalari

Maqsad:

Modul ta'lim tizimi asosida talabalar bilimini oshirishning ilmiy-pedagogik mexanizmlarini aniqlash va asoslash.

Vazifalar:

modul ta'lim tizimining nazariy asoslarini tahlil qilish;
kompetensiyaviy yondashuvning didaktik imkoniyatlarini ochib berish;
mustaqil ta'limni tashkil etish mexanizmlarini aniqlash;
baholash tizimining samaradorligini o'rganish;
raqamli texnologiyalarning ta'lim sifatiga ta'sirini baholash.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:
tizimli va strukturaviy tahlil;
qiyosiy pedagogik tahlil;
empirik kuzatuv;
so'rovnoma va statistik umumlashtirish;
ilmiy adabiyotlar tahlili.

Metodologik asos sifatida kompetensiyaviy yondashuv, konstruktivizm nazariyasi va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi qabul qilindi.

Modul ta'lim tizimining nazariy asoslari

Modul ta'lim tizimi o'quv fanlarini mantiqan tugallangan bloklarga ajratish orqali o'zlashtirishni nazarda tutadi. Har bir modul: aniq o'quv maqsadiga ega bo'ladi;

kutilayotgan natijalar bilan belgilanadi;
baholash mezonlari bilan ta'minlanadi.

Didaktik jihatdan modul quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

Motivatsiya va maqsad qo'yish;

Axborotni o'zlashtirish;

Amaliy faoliyat;

Mustahkamlash;

Nazorat va refleksiya.

Bu jarayon talabaning faol o'quv sub'ekti sifatida shakllanishini ta'minlaydi.

Talabalar bilimni oshirishning asosiy mexanizmlari

1. Kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish

Kompetensiyaviy yondashuv o'quv jarayonini natijaga yo'naltiradi. Bu yondashuvda: bilimlar amaliy vazifalar bilan integratsiyalashadi; muammoli vaziyatlar asosida o'qitish amalga oshiriladi; fanlararo bog'liqlik kuchayadi.

Natijada talabalar:

tahliliy fikrlashga ega bo'ladi;

mustaqil qaror qabul qiladi;

kasbiy vazifalarni samarali bajaradi.

2. Mustaqil ta'limni tizimli tashkil etish

Modul tizimida mustaqil ta'lim umumiy yuklamaning muhim qismini tashkil etadi.

Mustaqil ta'lim:

ilmiy izlanish elementlarini o'z ichiga oladi;

axborot manbalari bilan ishlash ko'nikmasini shakllantiradi;
o'z-o'zini nazorat qilish madaniyatini rivojlantiradi.
Mustaqil ta'limni samarali tashkil etish uchun:
aniq mezonlar ishlab chiqiladi;
topshiriqlar murakkablik darajasiga ko'ra differensiallashtiriladi;
muntazam monitoring amalga oshiriladi.

3. Reyting baholash tizimi

Reyting tizimi bilimni bosqichma-bosqich nazorat qilish imkonini beradi. Baholashning shaffofligi:

talabaning motivatsiyasini oshiradi;
akademik halollikni ta'minlaydi;
o'zlashtirish darajasini aniq ko'rsatadi.
Formativ va summativ baholash uyg'unligi ta'lim sifatini sezilarli oshiradi.

4. Interfaol metodlardan foydalanish

Interfaol metodlar talabaning faol ishtirokini ta'minlaydi. Xususan:
loyihaviy metod real muammolarni hal qilishga yo'naltiriladi;
keys-stadi tahliliy fikrlashni rivojlantiradi;
guruhli ish kommunikativ kompetensiyani shakllantiradi.
Natijada bilim chuqur va barqaror o'zlashtiriladi.

5. Raqamli ta'lim muhitini shakllantirish

Raqamli platformalar:

- o'quv materiallarini tezkor yetkazadi;
- onlayn baholash imkonini beradi;
- individual rivojlanishni kuzatadi.
- Blended learning modeli modul tizimining samaradorligini oshiradi.

Tajriba natijalari

Tajriba-sinov ishlari natijasida quyidagi ko'rsatkichlar kuzatildi:

o'zlashtirish darajasi 15–20% ga oshdi;
mustaqil ishlash faolligi ortdi;
akademik qarzdorlik kamaydi;
talabalarining kasbiy motivatsiyasi kuchaydi.

Statistik tahlil modul tizimi joriy etilgan guruhlarda bilim sifati sezilarli darajada yuqori ekanligini ko'rsatdi.

Muhokama

Modul ta'lim tizimi samaradorligi quyidagi omillarga bog'liq:
metodik ta'minot sifati;
pedagoglarning innovatsion kompetensiyasi;
infratuzilma;
baholash tizimining shaffofligi.

Shuningdek, modul tizimi ortiqcha hujjatlashtirish va formallikka aylanib qolmasligi lozim.

Xulosa

Modul ta'lim tizimi talabalar bilimini oshirishning kompleks pedagogik mexanizmi hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv, mustaqil ta'lim, reyting baholash tizimi va raqamli texnologiyalar integratsiyasi ta'lim samaradorligini oshiradi.

Kelgusida:

adaptiv ta'lim texnologiyalarini joriy etish;

sun'iy intellekt asosida monitoring;

xalqaro kredit tizimlari integratsiyasi ustuvor yo'nalish bo'lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2019.
3. Muslimov N.A. Pedagogik kompetentlik va innovatsion ta'lim. – Toshkent, 2019.
4. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari. – Toshkent, 2017.
5. Biggs J., Tang C. Teaching for Quality Learning at University. – McGraw-Hill, 2011.
6. Harden R.M. Approaches to curriculum planning. Medical Education, 1986.
7. Zimnyaya I.A. Key competencies in education. – Moscow, 2004.

